

Briathra gnímh

Aithin fíricí, saintréithe nó coincheapa atá riachtanach (ábhartha/oiriúnach) chun cás, imeacht, próiseas nó feiniméan a thuiscint a shainiú (3.1)

Amharcléirigh rud atá teibí nó rud nach bhfeiceann an tsúil a chruthú san intinn nó sa tsamhlaíocht (1.1, 2.1)

Anailísigh staidéar nó scrúdú a dhéanamh ar rud go mion, rud a mhiondealú chun na bunghnéithe nó an bunstruchtúr a nochtadh; codanna agus coibhneas a shainiú, agus fianaise a léirmhíniú chun teacht ar chonclúidí (1.2, 2.2, 3.5)

Cruthaigh an topaic atá le déanamh a phróiseáil agus foirm a thabhairt di ach úsáid a bhaint as modhanna agus ábhar roghnaithe agus/nó foirm nua a thabhairt don ábhar a úsáidtear (1.7)

Cuir i bhfeidhm faisnéis agus/nó eolas agus tuiscint a roghnú agus a úsáid chun cás tugtha nó fíorfhíricí a mhíniú (1.6, 2.6, 2.13, 3.9, 3.10)

Cuir in iúl comharthaí amhairc-ghothacha, comharthaí béil nó comharthaí eile a úsáid chun brí a roinnt nó chun faisnéis a mhalartú idirghníomhú idir an seoltóir agus an faighteoir; oibríonn an bheirt le chéile le go mbainfeadh tuiscint amach (1.8, 2.9)

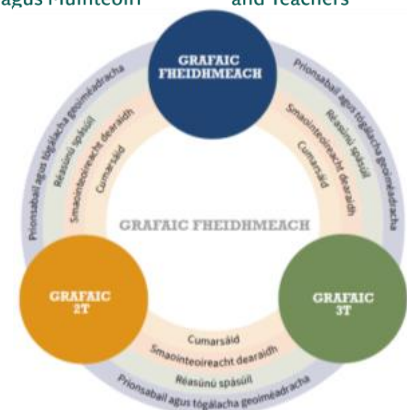
Díorthaigh ceapadh nó ullmhú ó choincheapa (1.3, 2.3)

Forbair píosa oibre nó smaoineamh a fhorbairt ón staid tosaigh go dtí staid níos faide ar aghaidh (2.5, 2.12, 3.6, 3.12)

Gin Rud a tháirgeadh nó a chruthú (2.12)

Iníuch breathnú, staidéar, nó mionscrúdú córasach a dhéanamh, chun fíricí a chinntiú agus teacht ar chonclúidí úra (3.10, 3.11)

Léirigh (go grafach) líníochtaí nó samplaí a úsáid le cur síos ar rud éigin (1.5, 1.9, 3.8)

REÁSÚNÚ SPÁSÚIL- Spreagann na torthaí foghlama ó na snáitheanna difriúla a bhaineann leis an ngné seo an scoláire le raon cruthanna, faisnéis ghrfach, earraí agus déantáin a iniúchadh chun cabhrú leis an scoláire a inniúlacht spásúil a fhorbairt. Cabhraíonn torthaí foghlama leis an scoláire a inniúlachtaí a fhorbairt, ó shaintréithe spásúla a aithint ar an gcéad dul síos go dtí a n-ionramháil a a amharcléiriú.
SMAOINTEOIREACHT DEARAIDH- Spreagann na torthaí foghlama ó na snáitheanna difriúla a bhaineann leis an ngné seo an scoláire lena thuiscint ar Ghrafic a úsáid chun smaointe agus réitigh ar fhadhbanna coitianta a fhorbairt. Forbróidh an scoláire na scileanna cruthaitheacha agus nuálacha a theastaíonn chun a réitigh dearaidh a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm, agus tionchar ag a fhoghlaim faoi na trí shnáithe air sin.
CUMARSÁI- Spreagann na torthaí foghlama ó na snáitheanna difriúla a bhaineann leis an ngné seo an scoláire le cumarsáid a dhéanamh trí na meáin chuí chun faisnéis theicniúil a chur in iúl, agus chun smaointe agus réitigh ar fhadhbanna a dhearadh. Ba chóir béim a chur ar inniúlachtaí an scoláire a fhorbairt chun cumarsáid a dhéanamh trí réimse meáin ghrfach agus cinntí a dhéanamh faoi chomh cuí agus atá meáin shonracha i gcás chéimeanna sonracha an phróisis dearaidh.
PRIONSABAIL AGUS TÓGÁLACHA GEOIMÉADRACHA- Spreagann na torthaí foghlama ó na snáitheanna difriúla a bhaineann leis an ngné seo an scoláire lena thuiscint ar chruthanna agus earraí geoiméadracha a úsáid i léirithe 2T agus 3T a thógáil agus i bhfadhbanna geoiméadracha a réiteach. Cuirfidh an scoláire a eolas ó ghníomhaíochtaí ranga in oiriúint chun ról na bprionsabal agus na dtógálacha geoiméadracha sa domhan nádúrtha thart air a fhiosrú.

SNÁITHE 1: GRAFAIC 2T
Sa snáithe seo, rachaidh an scoláire i ngleic le coincheapa agus prionsabail bhunúsacha tógálacha 2T, cruthanna 2T agus córais teilgin, tuigfidh sé na coincheapa agus prionsabail sin agus cuirfidh sé i bhfeidhm iad. Ó thús deireadh an staidéir, gheoghaidh an scoláire léirtheascint do chur i bhfeidhm na grafaice 2T ar réiteach fadhbanna agus forbróidh sé tuiscint ar ról na grafaice 2T in earraí agus léirithe 3T a chruthú. Ba chóir go mbeadh an scoláire in ann, dá bharr sin, léirithe soiléire a chruthú d'earraí i spás agus iad a léiriú go cruinn in dhá thoise.

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- 1.1 ionramháil cruthanna 2T a amharcléiriú
- 1.2 faisnéis ghrfach a anailísiú chun réiteach 2T a phleanáil
- 1.3 réitigh 2T a dhíorthú le meáin chuí
- 1.4 léirtheascint a bheith aige do ról na grafaice 2T i réitigh a chruthú
- 1.5 smaointe a léiriú le sceitsí saorlámhe chun a phróiseas smaointeoireachta a chur in iúl go cruinn
- 1.6 a thuiscint ar phrionsabail gheoiméadracha a chur i bhfeidhm chun fadhbanna a réiteach
- 1.7 léirithe grafacha sonraí/faisnéise a léirmhíniú agus a chruthú
- 1.8 dul chun cinn smaointe agus smaointeoireachta a chur in iúl i rith gníomhaíochta le meáin éagsúla
- 1.9 faisnéis 3T a léiriú le coinbhinsiúin 2T
- 1.10 saintréithe cruthanna geoiméadracha a thuiscint
- 1.11 léirtheascint a bheith aige do chur i bhfeidhm tógálacha geoiméadracha i réimsí eile staidéir
- 1.12 réitigh 2T a thógáil go cruinn de réir coinbhinsiúin ghrfach.

Pleanáil do Ghrafic

SNÁITHE 2: GRAFAIC 3T
Sa snáithe seo, rachaidh an scoláire i ngleic leis na coincheapa agus prionsabail bhunúsacha a bhíonn mar bhonn agus mar thaca ag earraí, córais samhaltaithe agus coinbhinsiúin ghrfach 3T, tuigfidh sé na coincheapa agus prionsabail sin agus úsáidfidh sé iad. Tá tábhacht faoi leith ag baint leis an snáithe seo chun inniúlacht an scoláire i samhlú agus léiriú amhairc a fhorbairt. Ba chóir go mbeadh an scoláire in ann, dá bharr sin, earraí a léiriú go cruinn i dtrí thoise agus na scileanna sin a chur i bhfeidhm i réiteach fadhbanna.

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- 2.1 ionramháil earraí 3T a amharcléiriú
- 2.2 faisnéis ghrfach a anailísiú chun réiteach 3T a phleanáil
- 2.3 réitigh 3T a dhíorthú le meáin chuí
- 2.4 léirtheascint a bheith aige do ról na grafaice 3T i réitigh a chruthú
- 2.5 smaointe a fhorbairt le sceitsí saorlámhe agus meáin eile chun an próiseas smaointeoireachta a chur in iúl go cruinn
- 2.6 a thuiscint ar phrionsabail 3T a chur i bhfeidhm chun fadhbanna a réiteach
- 2.7 réitigh ar fhadhbanna a chuirtear i láthair agus/nó a shainmhíneáil a thógáil
- 2.8 léiriú 3T ar dhéantán nó smaoineamh teibí a thógáil le meáin agus modhanna éagsúla
- 2.9 dul chun cinn smaointe/smaointeoireachta a chur in iúl i rith gníomhaíochta le meáin éagsúla
- 2.10 saintréithe earraí agus dromchlaí geoiméadracha a thuiscint
- 2.11 léirtheascint a bheith aige do chur i bhfeidhm prionsabal geoiméadrach i réimsí eile staidéir
- 2.12 smaointe dearaidh a ghiniúint agus a fhorbairt le prionsabail agus tógálacha geoiméadracha cuí
- 2.13 prionsabail gheoiméadracha a chur i bhfeidhm chun réitigh 3T cruinne a thógáil de réir coinbhinsiúin ghrfach.

SNÁITHE 3: GRAFAIC FHEIDHMEACH
Sa snáithe seo, tarraingeoidh an scoláire ar an eolas, ar na prionsabail agus ar na teicnící a forbraíodh trí na snáitheanna Grafaic 2T agus Grafaic 3T chun réitigh agus eolas a chruthú agus a chur in iúl go grafach. Ba chóir an scoláire a spreagadh lena thimpeallacht fhísiciúil a iniúchadh agus le prionsabail na Grafaice 2T agus na Grafaice 3T a chur i bhfeidhm chun réimse fadhbanna a réiteach. Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire na modhanna is cuí a roghnú chun aréitigh ar na fadhbanna seo a chur in iúl, idir mheáin ghrfach a roghnú agus an mheicníocht chun iad a úsáid.

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- 3.1 saintréithe 2T agus 3T in earraí agus déantáin choitianta a aithint
- 3.2 léirtheascint a bheith aige do shaintréithe ceilte earraí nó déantáin a theastaíonn chun é a léiriú
- 3.3 a thuiscint spásúil a thaispeáint le samhltú agus/nó ionsamhlú
- 3.4 fadhbanna ó chomhthéacs réadúil agus fadhbanna teibí a réiteach le teicnící grafacha
- 3.5 a shaothar féin agus saothar daoine eile a anailísiú agus a mheas
- 3.6 smaointe/réitigh dearaidh a fhorbairt trí shamhaltú agus fréamhshamhlacha le meáin éagsúla
- 3.7 grafaic ríomhchuidithe a úsáid chun réitigh dearaidh a chur in iúl go héifeachtach
- 3.8 a chur chuige i leith tasc dearaidh a léiriú go grafach
- 3.9 teicnící éagsúla léirithe agus cur i láthair a chur i bhfeidhm chun cur le cumarsáid faoi réitigh.
- 3.10 prionsabail an phlána agus geoiméadracht thuarisciúil a iniúchadh agus a chur i bhfeidhm chun réitigh a chruthú
- 3.11 an chaoi ar spreag prionsabail agus tógálacha geoiméadracha sa domhan nádúrtha feidhmeanna daonna a iniúchadh
- 3.12 léiriú cuí grafach ar réiteach ar fhadhb comhthéacsúil dá rogha féin a fhorbairt

Scan nó cliceáil ar an gcód MF chun rochtain a fháil ar shonraíocht Grafaic na Sraithe Sóisearí ag curriculumonline.ie

Briathra gnímh
Léirigh (cuir in iúl) rud a thabhairt chun cuimhne go soiléir agus go cinnte trí úsáid a bhaint as cur síos nó samhlaíocht (1.5, 1.9, 3.8)

Léirmhíniú eolas agus tuiscint a úsáid chun treochtaí a aithint agus teacht ar chonclúidí ó fhaisnéis a thugtar (1.7)

Léirmhíniú (aeistéitiúil) brí a shannadh do rudaí ar bhonn breathnuite agus eolas comhthéacsúil; éifeacht íomhá a chur i bhfocail trí réasúnú agus míniú ar bhonn machnaimh agus tuiscint a fháil ar an bhfáth a bhfuil an íomhá mar atá sí agus nach bhfuil sí difriúil (1.7)

Léirtheascint a bheith ag... do... brí a aithint, tuiscint phraiticiúil a bheith aige do rud (1.4, 1.11, 2.4, 2.11, 3.2)

Meas ráiteas nó ríomh cainníochta ar ord méadaíochta réasúnaithe a thabhairt (3.5)

Measúnaigh (breithiúnas eiticíúil) fianaise a bhailiú agus a scrúdú chun breithiúnais agus breithmheas a dhéanamh; cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn nó nach dtacaíonn fianaise le breithiúnas; srianta fianaise i gconclúidí a shainiú; breithiúnais a dhéanamh faoi na smaointe, faoi réitigh nó faoi mhodhanna (3.5)

Réitigh freagra a aimsiú trí réasúnaíocht (3.4)

Taispeáin rud a chruthú nó a dhéanamh soiléir trí réasúnaíocht nó le fianaise, rud a léiriú le samplaí nó le cur i bhfeidhm praiticiúil (3.3)

Tóg tógáil trí ábhair nó páirtean na a chur le chéile (2.8)

Tuig corpas dea-eagraithe eolais a bheith aige Agus é sin a chur i bhfeidhm (1.10, 2.10)

Úsáid eolas nó rialacha a chur i bhfeidhm chun teoiric a chur i ngníomh. Rud éigin a chur i bhfeidhm ar bhealach dírithe (3.7)

Coinbhinsiúin 2T	ortagrafach céad uillinne, fiarlíniú, líniúch isiméadrach, aismhéadrach	Tógálacha geoiméadracha	Líniúch chruinn pointí, línte, ciorcal, uilleannacha, déoinnteoirí, ranta agus cruthanna eile le gnáthuirilís líniúchta.
Léiriú 3T	Amharc a thaispeánann earraí fisiciúil nó coincheap teibí i bhfoirm a léiríonn fad, doimhneacht agus airde.	Prionsabail gheoiméadracha	An bhun-nósmhaireacht a shainíonn agus a chuireann síos ar nádúr pointí, línte agus plánaí i dteannta na gcruthanna 2T agus 3T, solad, córais teilgin agus tógálacha a dhíorthaítear astu.
Réiteach 3T	Réiteach ar fhadhb shonrach nó theibí a dhíorthaítear agus/nó a chuirtear i láthair le teicnící/í 3T.	Coinbhinsiúin ghrfach	Caighdeáin, coinbhinsiúin agus cleachtais reatha a bhaineann le líniúch agus léiriú.
Fadhb chomhthéacsúil	Fadhb a tharraingíonn ar thaithí, cás nó feidhm ón bhfíorshaol.	Geoiméadracht phlánaigh agus thuarisciúil	Léiriú, cur síos agus anailís ghrfach ar an ngaol idir pointí, línte agus plánaí i spás. Léiriú grafach earraí 3T in 2T.

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Aonad Foghlama:

Grúpa ranga:

Foghlaim roimh ré:

Torthaí Foghlama:

Príomhfhoghlaim: Na briathra gnímh a úsáid chun tacú le do smaointeoireacht.

Fócas na Foghlama:

Fianaise ar an bhFoghlaim

Conas is féidir le scoláirí dul i ngleic leis an bPríomhfhoghlaim?

Conas is féidir an Phríomhfhoghlaim a mheas?

A chinntiú go bhfuil an measúnú ag teacht leis na Torthaí Foghlama roghnaithe agus a gcuid briathra gnímh